

Н. А. Рикало, Л. О. Яровенко

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

ПОЛІПЛОЇДИЗАЦІЯ ГЕПАТОЦИТІВ У СТАТЕВОЗРІЛИХ ЩУРІВ НА ТЛІ ХРОНІЧНОГО АЛКОГОЛЬНОГО УШКОДЖЕННЯ ПЕЧІНКИ ТА ПРИ ПАТОГЕНЕТИЧНІЙ КОРЕКЦІЇ

ВСТУП

Відомо, що нормальний та репаративний ріст будь-якого органу, в тому числі і печінки, здійснюється за рахунок проліферації, поліплоїдизації та гіпертрофії [Туманський В. А., 2006]. Важливим є питання дослідження механізмів репаративної регенерації печінки при ушкодженні, в тому числі і при хронічній алкогольній інтоксикації, так як неефективна, недостатня регенерація печінки може призвести до негативних наслідків [Гаврилюк О. М., 2008].

Метою роботи було дослідження процесів репаративної регенерації печінки у статевозрілих щурів-самок на тлі хронічного алкогольного ушкодження печінки (ХАУП) та при корекції кверцетином та L-аргініну L-глутаматом.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Експериментальне дослідження проведено на 24 білих статевозрілих щурах-самцях віком 1,5 міс., які були розподілені на 4 групи по 6 тварин: 1 – інтактні тварини; 2 – тварини з ХАУП, яке моделювали за методикою Г. А. Ковальова та А. Ю. Петренка (2004); 3 – тварини з ХАУП при корекції кверцетином (100 мг/кг); 4 – тварини з ХАУП при корекції L-аргініну L-глутаматом (35 мг/кг). Препарати вводили щоденно протягом 12 тижнів. Методом цитофлуориметрії визначали плоідність набору ядерної ДНК. Проточний аналіз виконувався на багатофункціональному науково-дослідному проточному цитометрі «Partec PAS» фірми «Partec» (Німеччина) із застосуванням програмного забезпечення Flo Max. Статистичний аналіз отриманих даних проводили за комп'ютерною програмою Microsoft Excel XP, використовуючи непараметричний U-критерій Манна-Уїтні.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Встановлено, що у статевозрілих щурів-самців з ХАУП відсоток ядер гепатоцитів з вмістом ДНК 2с

достовірно зменшувався на 8,3 % та становив $75,0 \pm 1,65$ ($p < 0,01$) проти $81,78 \pm 0,72$ у порівнянні з інтактними значеннями. При дослідженні гепатоцитів з поліплоїдними ядрами (з набором ДНК 4с та > 8с) встановлено збільшення диплоїдних клітин печінки на 27,1 % ($p < 0,05$) та на 4,7 % ($p < 0,05$) з набором ядерної ДНК 8с. Крім того, було доведено, що при ХАУП у 75 % тварин спостерігається поліплоїдизація з набором ядерної ДНК 64с, 128с; та у 25 % щурів навіть з'являється набір ДНК 256с. Таким чином, регенерація тканини печінки при ХАУП відбувалась шляхом поліплоїдизації ядер гепатоцитів за рахунок збільшення відсотка ядер з плоідністю ДНК > 8с та появою нетипових для інтактних тварин ядер гепатоцитів з плоідністю клітин печінки 64с, 128с та навіть 256с, на нашу думку, є пристосувальною реакцією, а дані гепатоцити є більш стійкими до дії етанолу, однак вони не здатні виконувати специфічні функції. Збільшення кількості поліплоїдних гепатоцитів при етанол-індукованому ушкодженні печінки узгоджується з літературними даними та пояснюється як антирегенераторний ефект етанолу на гепатоцити [Fogt F., 1996]. Цікавим є той факт, що при застосуванні як кверцетину, так і L-аргініну L-глутамату не спостерігали поліплоїдизації ядер гепатоцитів, які містили ДНК з набором 68с, 126с, що вказує на позитивний ефект обраних гепатопротекторів.

ВИСНОВКИ

Доведено, що процеси репаративної регенерації тканини печінки за умов ХАУП відбувались за рахунок поліплоїдизації ядер гепатоцитів зі збільшенням відсотка ядер з плоідністю ДНК > 8с. Встановлено, що використання і кверцетину, і L-аргініну L-глутамату має позитивний ефект, оскільки регенерація відбувається за механізмами проліферації.